

Θ Ε Α Τ Ρ Ο Τ Ε Χ Ν Η Σ
Κ Α Ρ Ο Λ Ο Σ Κ Ο Υ Ν

ΕΥΡΙΠΙΔΗ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΕΝ ΔΥΛΙΔΙ

Μετάφραση	ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΖΕΝΑΚΟΣ
Σκηνοθεσία	ΠΩΡΓΟΣ ΛΑΖΑΝΗΣ
Σκηνικό-Κοστούμια	ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΚΑΤΖΟΥΡΑΚΗΣ
Μουσική	ΧΡΗΣΤΟΣ ΛΕΟΝΤΗΣ
Χορογραφία	SUZANA ABIGADOR
Μουσική Διδασκαλία	ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΤΣΑΛΑΧΟΥΡΗΣ

ΔΙΑΝΟΜΗ

Αγαμέμνων	ΓΙΑΝΝΗΣ ΒΟΓΛΗΣ
Πρεσβύτες	ΓΙΑΝΝΗΣ ΔΕΓΑΪΤΗΣ
Μενέλαος	ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΚΑΡΑΚΩΝΣΤΑΝΤΟΓΛΟΥ
Άγγελος	ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
Κλυταιμνήστρα	ΜΑΡΙΑ ΣΚΟΥΝΤΖΟΥ
Ιφιγένεια	ΚΑΤΙΑ ΓΕΡΟΥ
Αχιλλέας	ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΡΑΤΖΟΓΙΑΝΝΗΣ

Χορός

Γιάνα Μαλακατέ, Στέλλα Νικολοθανάση, Ευδοκία Στατήρη, Ραλλού Μικαλοπούλου,
 Άντρη Θεοδότου, Τζίνα Θλιβέρη, Άννα Κουτσαφτική, Μάγδα Πένσου, Πηνελόπη Μαρκοπούλου,
 Μαρκέλλα Δουζενάκη, Νικολίνα Μουσίμη, Μίρκα Κρεστενίτη, Στεφανία Πόντζη, Μαρία Μιλαίτη,
 Ματίνα Νικολάου, Ηλέκτρα Νικολούζου, Ιωάννα Παπαδάκη, Ευανθία Παπάρα.

Λύρα: ROSS DALY
 Κρουστά: AMIN alla GABO

Ο Ευριπίδης των νεωτερισμών και της αμφισβήτησης. Η μυθική παράδοση δεν είναι μόνο «ιερή ιστορία». Είναι μια πρόκληση για αναμέτρηση με τη δική του και τη δική μας αλήθεια. Ο Ευριπίδης ανατέμνει την εξουσία.

Παρουσιάζει τους εκπροσώπους της μπλεγμένους μέσα στα δίκτυα που οι ίδιοι ύφαναν, επικίνδυνoi μέσα στη γελοία φιλοδοξία τους, θυσιάζοντας ένα αθώο ανθρώπινο πλάσμα για «εθνικούς σκοπούς»: την καταστροφή ενός άλλου λαού και ενός πολιτισμού. Η θυσία της Ιφιγένειας πυροδοτεί την καταστροφή ολόκληρης της Τροίας και του πολιτισμού της. Και η καταστροφή αυτή κλείνει με τη δολοφονία ενός παιδιού πάλι, του Αστυάνακτα. Με την πικρή πείρα που έχουμε συσσωρεύσει στο τέλος του 20ού αιώνα μπορούμε να κατανοήσουμε την αγωνία ενός εξόριστου Ευριπίδη που γράφει κρίνοντας την εξουσία που οδήγησε στην παρακμή την αθηναϊκή δημοκρατία.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΑΖΑΝΗΣ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΕΝ ΑΥΛΙΔΙ

Η «Ιφιγένεια εν Αυλίδι» είναι ένα από τα τελευταία έργα που έγραψε ο Ευριπίδης (485-406 π.Χ.). Φαίνεται ότι ο ποιητής τη συνέθεσε στη Μακεδονία, όπου, πικραμένος από την αποδοκιμασία που του περιέβαλλε στην Αθήνα, είχε καταφύγει προσκεκλημένος του βασιλιά της Αρχαίου, όπως και άλλοι διαπρεπείς λόγιοι και καλλιτέχνες και όπου έζησε τα τελευταία χρόνια της ζωής του. Το έργο πρωτοπαρουσιάστηκε στην Αθήνα μετά το θάνατο του Ευριπίδη από το γιο του, που λεγόταν κι αυτός Ευριπίδης και χάρισε στον ποιητή μια ακόμη νίκη, μεταθανάτια, κοντά στις λιγοστές που είχε κερδίσει εν ζωή.

Ο Ευριπίδης άφησε το έργο ημιτελές. Στο κείμενό του, όπως σώζεται ως τις μέρες μας, υπάρχουν πολλές ξένες επεμβάσεις οφειλόμενες πιθανώς τόσο στο γιο Ευριπίδη όσο και σε άλλα χέρια, μερικά πολύ κατοπινότερα: είναι σχεδόν βέβαιο ότι η τελική σκηνή που βλέπουμε σήμερα δεν είναι εκείνη που έγραψε ο Ευριπίδης, ενώ επίσης το έργο μας έχει παραδοθεί με δυο προλόγους.

Ο μύθος της Ιφιγένειας είχε εμπνεύσει και τους δυο άλλους μεγάλους τραγικούς, τον Αισχύλο και τον Σοφοκλή (των οποίων τα σχετικά έργα έχουν χαθεί), αλλά απ' όσα μας επιτρέπει η παράδοση να εικάσουμε, καθώς και από τη μελέτη του ίδιου του έργου, είναι πιθανό ότι ο μύθος αυτός στα χέρια του Ευριπίδη γνώρισε την πιο πρωτότυπη μεταχείριση. Η υπόθεση του έργου στρέφεται γύρω από τη θυσία της Ιφιγένειας στην Αυλίδα, την οποία απαιτεί η Άρτεμις (όπως αποφαινεται ο μόντης Κάλας), για να επιτρέψει στον εκεί αγκυροβολημένο στόλο των Ελλήνων να αποπλεύσει για την Τροία. Ο Αγαμέμνων, βασιλιάς των Μυκηνών και αρχηγός της εκστρατευτικής δύναμης των Ελλήνων, πατέρας της Ιφιγένειας, έχει καλέσει την κόρη του να έρθει από τις Μυκήνες στην Αυλίδα με το πρόσχημα ότι θα την παντρεύει με τον Αχιλλέα, αλλά στην πραγματικότητα για να ικανοποιήσει την επιθυμία της θεάς. Εδώ αρχίζει η «Ιφιγένεια εν Αυλίδι».

Δυνατό, ζωηρό, περιπαθές και συγκινητικό, το έργο είναι δομημένο πάνω σε μια σειρά στέρεα δραματικά μοτίβα που συγκρούονται δυναμικά μεταξύ τους,

συχνά μέσα στον ίδιο ήρωα, σε όλους σχεδόν τους ήρωες: το κυριότερο χαρακτηριστικό της «Ιφιγένειας εν Αυλίδι» είναι οι πολλές -και ακραίες- μεταπτώσεις στη συμπεριφορά των προσώπων. Σε τόση έκταση και σε τόσο βάθος το φαινόμενο δεν συναντιέται σε καμία άλλη τραγωδία. Φιλόδοξος αλλά αδύναμος ο Αγαμέμνων ανακτά το θάρρος και την αποφασιστικότητα του στην πορεία του έργου, για να περιπέσει πάλι αργότερα σε οικτρή ενδοτικότητα. Ο ανάλγητος Μενέλαος μεταβάλλεται από τη μια στιγμή στην άλλη σε συμπονετικό αδελφό. Ο Αχιλλέας λησμονεί τα παράπονά του για την καθυστέρηση του απόπλου, μόλις του δίνεται η ευκαιρία να εκδηλώσει τον χαρακτήρα του. Αλλά η εντυπωσιακότερη αλλαγή παρατηρείται στην ίδια την Ιφιγένεια: απλή παιδούλα στην αρχή, που εκλιπαρεί για τη ζωή της, γίνεται κατόπιν ώριμη ηρωίδα που βλέπει τη θυσία της σαν ύψιστη προσφορά για τη σωτηρία της πατρίδας της και της οικογένειάς της και τη δέχεται με υπερηφάνεια και γενναίοψυχία.

Αντιθετικά σταθερό δραματικό σημείο απέναντι στις συνεχείς αυτές ανατροπές στέκει η Κλυταιμνήστρα, αυθεντική τραγική μορφή, που πασιχίζει μάτια να αποτρέψει τη φρικτή μοίρα της κόρης της, παρεμβάλλοντας στις προσπάθειές της ακόμη και δυσοίωνες νύξεις για την τρομερή εκδίκηση που θα επιφυλάξει στο σύζυγό της Αγαμέμνονα κάμποσα χρόνια αργότερα.

Θαυμαστή ισορροπία στηρίζει το γενικό φόντο που πάνω του ξετυλιγνεται αυτές οι αντιφάσεις και που είναι κι αυτό μια αντίφαση: ανάμεσα στην αβρή κοριτσίστικη παρουσία της Ιφιγένειας και στην τραχιά πραγματικότητα του ανυπόμονου στρατού. Στην αντιστατική αντιπαράθεση αυτών των δύο κόσμων οφείλει ίσως το έργο την αδιάπτωτα φορτισμένη ατμόσφαιρά του, όπου το ενδιαφέρον δεν απολείπει ούτε στιγμή. Οι συναρπαστικές σκηνές ακολουθούν ακατάπαστα η μια την άλλη, καθώς το δράμα, μέσα από διαδοχικές κορυφώσεις, οδεύει προς τη λύση του. Η λύση αυτή περιλαμβάνει, αν και έμμεσα, την προσφιλή στον Ευριπίδη χρήση του από μηχανής θεού, αλλά καταπαρνεί αποτελεσματικά το εξεγερμένο αίσθημα του θεατή.